

Cultuurberichten 2

Nummer 2, december 2010

Japie, het knechtje van de molenaar

Japie is al een aantal jaren het boegbeeld van de educatieve programma's in het Molenmuseum. Ook dit jaar stond het hulpje van de molenaar centraal in het programma Japie op de scheepswerf.

Het jongetje Japie leefde vroeger, toen de Zaanstreek nog vol molens stond. Kinderen moesten meewerken en dat was zwaar werk. De Japie programma's zijn onderdeel van het educatieve aanbod van de Vereniging De Zaanse Molen. De bedoeling is dat leerlingen van het basisonderwijs op een speelse manier leren hoe het leven was (van een kind) in die tijd en te weten komen hoe een molen werkt, over de verschillende molens en de producten die er gemaakt werden. Maar ook wordt verteld over de industrie die altijd heel belangrijk was en is in de Zaanstreek.

Bij Japie op de scheepswerf bestaat het programma uit twee onderdelen. Een speurtocht door het museum en een aantal activiteiten in de nabijgelegen molen Het Pink. In het Museum beantwoorden de leerlingen vragen, en leren op die manier over de Zaanse houtzaagmolens en wat een scheepswerf is.

Maar het molengevoel komt pas echt in Het Pink. Alleen al de typische geur van verbrand turf en lijnzaadolie die je ruikt als je de molen binnenkomt! De leerlingen worden ook hier in kleine groepjes verdeeld en doen steeds een ander onderdeel, waarbij gerouleerd wordt.

INHOUD:

Japie, het knechtje van de molenaar

“Het gaat om Magic Moments”
Interview met theatermaakster
Angela van de Kar.

Bezuinigingen op cultuur
treffen Cultuurmenu (nog) niet

Het Cultuurmenu in de praktijk

Canoncursus ook in Zaanstad

ICC-netwerkbijeenkomst:
Mindmappen, Conceptuele kunst
en toekomst van het Cultuurmenu

Zo wordt er al zingend met behulp van een kaapstaander een boot uit het water gehesen en er wordt samen een boomstam gezaagd. De leerlingen kunnen zelf een duimstok maken in de timmerwerkplaats en doen archeologisch onderzoek met behulp van een troffel, waarbij grote spijkers (nagels) en echte oude potscherven e.d. worden gevonden.

Het programma zit goed in elkaar. Luisteren en schrijven wordt afgewisseld met zelf doen. En daarbij komt zowel de fijne als de grove motoriek aan bod, terwijl er ook nog gezongen kan worden! Wat de leerlingen erg leuk vinden is dat zij hun eigen gereedschap, hun opdrachtenboekje, een diploma en de gevonden nagel mee naar huis mogen nemen als aandenken.

De bezoeken aan de molen worden begeleid door vrijwilligers. Door de inzet van deze enthousiastelingen kunnen de groepjes klein blijven en krijgen de leerlingen persoonlijke aandacht. De vrijwilligers worden bijgestaan door leerlingen van het VMBO Compaen in het kader van hun maatschappelijke stage.

Ook volgend najaar komt er weer een Japie programma, zodat opnieuw een groot aantal Zaanse leerlingen kennis kan maken met hun eigen erfgoed. Dit keer zal de nadruk komen te liggen op de grondstof cacao en de cacaomolen.

Marijke Schauikes
Bureau Erfgoededucatie

Het gaat om de Magic Moments

Theatermaakster Angela van de Kar staat dit jaar met haar spelles "De Gele Ballon" in het Cultuurmenu. In deze theatrale reis nodigt Angela de kleuters uit met haar de wereld te verkennen, naar het gelijknamige prentenboek van Charlotte Dematons.

Wie is Angela van de Kar?

Ik ben drama docente en heb gestudeerd aan de theaterscholen van Amsterdam en Arnhem. Door stages bij het poppentheater en bij sociaal-cultureel werk ben ik theater voor kinderen gaan maken. Ik hou van de onbevangenheid van kinderen, maar werken met jongeren en volwassenen trekt me ook. Bijvoorbeeld met improvisatietheater. Mooi om te zien hoe volwassenen dat ook echt bij zichzelf ontdekken en elkaar in spel verrassen.

Hoe kwam je bij De Gele Ballon?

Vorig jaar had de Kunstcompagnie dit in haar aanbod staan en zij haalden mij erbij. Ik ben het op mijn manier verder gaan uitwerken en bood het vervolgens weer aan Fred Tuinder van het Cultuurmenu aan.

Bezuigingen op cultuur treffen het Cultuurmenu (nog) niet

Het komende schooljaar wordt de subsidie die FluXus Kunst in School van de provincie Noord Holland ontvangt afgebouwd. Dat betekent dat Kunst in School ophoudt te bestaan. Het personeel wordt in delen ontslagen vanaf juli 2011. De dienstverlening naar de scholen toe zal dus ingrijpend gaan veranderen. FluXus blijft echter het onderwijs als belangrijke taak in zijn beleid houden. Het Cultuurmenu is een basisvoorziening voor het hele primair onderwijs in de gemeente Zaanstad.

Wat verwacht je van de kinderen, de leerkrachten?

Tijdens de les gebruik ik zoveel mogelijk wat ik hoor. De kinderen leveren de ingrediënten. Ze moeten elkaar ook de dingen gunnen en samenwerken. Ik wil laten ervaren dat elk idee goed kan zijn. Als ik merk dat kinderen niet meedoen, probeer ik hen erbij te betrekken, zo van: We gaan op weg, maar ik durf niet alleen, wil jij met me mee? Meestal gaan ze dan mee. Soms, als ze zich echt ongelukkig voelen, laat ik ze even... Maar daarom ga ik ook van te voren de klassen in. Ik wil graag even kennismaken, om een beetje inzicht te krijgen in de kinderen, ze warm maken. Dat geldt ook voor de leerkracht; het staat of valt met hoe deze zich opstelt.

Wat maakt het speciaal?

Het is heerlijk om er vol in te duiken met de kinderen. Dan ontstaan er *magic moments!* Afgelopen september is dat een aantal keer gebeurd. De betrokkenheid van de kinderen is op zulke momenten zo groot dat ze volledig opgaan in het spel. Bijvoorbeeld als iemand zich als held/redder opwerpt of met een superidee komt. Dat ontroert me. In maart hoop ik dat weer mee te mogen maken. Daar doe ik het voor.

Toekomstplannen?

Ik ben in januari voor mij zelf begonnen (Angela werkte bij Fluxus, A.L.). En ik moet zeggen, ik vind het soms niet makkelijk als zelfstandige. Hoe kan ik laten weten dat ik er ben? Hoe kan ik mij manifesteren? Alleen op scholen werken is te weinig. Ik zoek ook nieuwe uitdagingen wil opdrachten die langer duren, ben mijn eigen aanbod aan het schrijven. Ik ga onderzoeken of ik als trainingsacteur kan werken of bij een amateurgezelschap regisseren. Ik wil mijn horizon verbreden en niet alleen lessen geven binnen het onderwijs.

Annemieke Leusen

Daarom zal ook dit deel behouden blijven.

De financiering hiervan is rond. Zo zijn de personeelskosten tot 1 januari 2013 gedekt. De komende jaren gaan we ons beraden op de integratie van erfgoed- en kunstaanbod en eventuele uitbreiding van aanbod, bijvoorbeeld met nieuwe media. Natuurlijk zullen we ook kijken hoe de organisatie van het Cultuurmenu nog efficiënter kan. Kortom: leuk is anders, maar het Cultuurmenu blijft!

Margreet Dekker

Het Cultuurmenu in de praktijk

Als je bedenkt hoeveel duizenden leerlingen er jaarlijks deelnemen aan een Cultuurmenu-activiteit, kan niet altijd alles vlekkeloos verlopen. Meestal gaat het goed maar er is een aantal zaken waar we steeds weer tegenaan lopen.

De informatie over een activiteit leidt soms een 'zwerfend bestaan' binnen de school. Het gebeurt regelmatig dat we horen dat groepsleerkrachten niet op de hoogte zijn van een activiteit voor hun eigen klas. Als dan de informatie eindelijk de juiste persoon bereikt moet er ineens in allerijl nog van alles worden geregeld. Dat geeft veel onrust en leidt soms tot vervelende situaties. Bijvoorbeeld op het laatste moment afzeggen van een bezoek terwijl er al een docent klaar staat.

De roostergegevens verschijnen meestal al vóór de zomervakantie in het roosterboekje waarvan naar elke school vier exemplaren worden gestuurd. Het is handig om deze meteen in de centrale agenda op te nemen. Vooral als er, bijvoorbeeld tijdens het schooljaar personeelwisselingen plaatsvinden. ICC-er en directeur, wees dus alert!

De uitnodiging, lesmateriaal en laatste versie van de roosters worden altijd ongeveer 3 weken voor aanvang van een activiteit verstuurd ten name van de leerkrachten van de bouw die het betreft.

We komen zoveel mogelijk tegemoet aan de wensen van de scholen. Sommige scholen benaderen ons al in de planningsperiode met wensen ten aanzien van periodes waarin de activiteiten plaatsvinden. Het is dan de bedoeling om de Cultuurmenu-activiteiten op schoolprojecten aan te laten sluiten. Meestal lukt het wel om daar rekening mee te houden.

We zien veel leerkrachten die, samen met een aantal ouders, hun leerlingen op een zeer ordelijke manier begeleiden bij een bezoek aan een instelling. Helaas komt het tegenovergestelde ook voor. Met name in de Verkadezaal van de muziekschool is het afgelopen jaar een paar keer flink fout gegaan met in en uit lopen van leerlingen en ouders tijdens de voorstelling. Dat willen we in de toekomst graag voorkomen!
Yvonne Slagboom en Fred Tuinder

Canonworkshops, ook in Zaanstad

Bureau erfgoededucatie geeft verschillende canonworkshops in de provincie Noord-Holland. De canon is sinds 1 augustus van dit jaar opgenomen in de kerndoelen. Dus maak jezelf canonproof en kom naar een workshop! In Zaanstad staat deze voor 11 mei gepland. Het duurt nog even, maar je kunt je vast aanmelden via kis@fluxus.nl De kosten bedragen 50 euro.

Marijke Schauikes

ICC-netwerk Zaanstreek

Mindmappen, conceptuele kunst en mening over het Cultuurmenu

Dit waren de onderwerpen die op de ICC-netwerkbijeenkomst op 29 september aan de orde kwamen. Zowel voor ICC-ers als de leden van de Culturele Commissie was het goed om ideeën hierover te horen en uit te wisselen.

Mindmappen met culturele activiteiten

Annemieke Leusen, leerkracht op OBS De Meander en lid van de Culturele Commissie gaf voorbeelden van manieren om Cultuurmenu-activiteiten beter in de lessen te integreren. Hierbij maakt ze gebruik van Mindmappen. Waarom zou je gaan mindmappen? Annemieke: Je kunt het gebruiken voor je planning, Je kunt informatie delen met collega's, maar ook met de betrokken instellingen. Je hebt een totaal overzicht van alle mogelijkheden. En je kunt methodes een plek geven binnen de cultuureducatie.

Conceptuele Kunst ofwel: Kunst kan van alles gemaakt zijn

Marcel Fraij en Joanne Zegers vertelden over hun bedoelingen met het project 'Kunst kan van alles gemaakt zijn' dat volgend voorjaar plaatsvindt als onderdeel van het Cultuurmenu. Ze gaven een aantal voorbeelden van conceptuele kunst (want daarover gaat het project) zoals het befaamde schilderij 'Ceci n'est pas une pipe' van Magritte. In conceptuele kunst is het idee belangrijker dan de uitwerking. Met dit idee gaan ze vanaf februari met nog 5 kunstenaars de scholen in. Hoe ze dat gaan uitwerken?

Meningen over het Cultuurmenu

Alle aanwezigen kregen een aantal vragen voorgelegd over het Cultuurmenu. Hieruit kwamen punten naar voren die we met elkaar hebben besproken en die door de werkgroep Cultuurmenu verder uitgewerkt worden.

Eén van deze punten was media-educatie. Dit is nog niet opgenomen in het menu maar we willen hier wel mee aan de slag. Het tweede punt was de behoefte aan zogenaamde actieve kunstbeoefening in het Cultuurmenu waarbij de leerlingen zelf aan de slag gaan met een onderwerp. Over het algemeen blijkt het Cultuurmenu zoals het nu is wel goed aan te sluiten bij de behoeftes van de scholen.

Margreet Dekker en Fred Tuinder